

Önceki bir zamanda “ikili iktidarı yeniden düşünmek” başlıklı bir yazıda da söz etmiştim. Bu yazıyı ya sitede arayın ya da www.engineerkineryazilar.wordpress.com da ilk harfine göre bakın.

İkili iktidar Ekim devrimi öncesinde kısa sürerken, halk savaşı verilen ülkelerde bazen uzun (Çin ve Vietnam gibi) bazen kısa (Küba) sürmüştür. Sosyalistlerin ve burjuvazinin (ya da yarı feodalizmin) iktidarı birlikte yaşar, sürekli mücadele içindedirler ama birbirlerini yok edebilecek durumda değildirler.

Bolivya ve Venezüella’da değişik bir ikili iktidar yaşadığımızdan söz etmiştim. ABD’nin açık olarak desteklediği burjuvazinin iktidarı ve karşı tarafta sosyalistlerin ya da bu iddiada olanların iktidarı yıllardan beri sürmektedir.

Eski ikili iktidarlardan farklı olan, silahlı çatışma olmaması ya da düşük düzeyde kalmasıdır.

Yine eskisinden farklı olan, Latin Amerika ülkelerinde ABD’nin desteklediği taraf kazanır diye bilinirdi ama bu iki ülkede de tersi gerçekleşmektedir.

Son olarak Bolivya’da Morales’e karşı darbe yapılmış, Morales ülkeyi terk etmek zorunda kalmış, ABD yandaşı bir kadın başkan olmuş, ardından yapılan seçimi ise Morales’in partisi MAS kazanmıştı.

18 Ekim 2020’de yeniden iktidara gelen MAS (başkan seçilen Morales değildi ama aynı anlayışın insanıydı) darbe teşebbüsünün araştırılacağını ve sorumluların cezalandırılacağını açıklamıştı. Bu bağlamda polisten ve subaylardan tutuklananlar oldu. Son olarak darbenin gizli lideri sayılan Jeanine Anez tutuklanacaktı.

Karşı tarafın iddiasına göre Morales'e karşı yapılan darbe değildi, halkın öfkesinin seçimde hile yapıldığı gerekçesiyle harekete geçmesiydi.

Le Monde Diplomatique Nisan 2021 sayısındaki yazıda "Bolivya'da gizli iç savaş" başlığını kullanmış...

Darbe miydi, değil miydi konusu sürekli çekişmenin yanı sıra ülkede mücadelenin mümkün olduğu kadar yasal çerçevede yürütüldüğünü de gösteriyor. Gerginlik sürekli var, taraflar sürekli güç gösterisi yapıyor ama legal alanda kalmaya özen gösteriyorlar.

Bolivya'nın geniş bir bölgesi, La Paz, kesin olarak MAS (Sosyalizm İçin Hareket) karşıtıdır ve muhalefet de burasını üs seçmiştir. Nüfusu büyük oranda beyazlardan oluşmaktadır.

Bolivya ilginç bir ülke çünkü nüfusun Morales devlet başkanı seçilinceye kadar iktidardan dışlanan kesimi, yerliler ya da indigenos, ülke nüfusunun çoğunluğunu oluşturuyor. Morales ülke tarihinde seçilen ilk yerli devlet başkanı ve bazı uygulamaları nedeniyle yerliler Morales'e ne kadar kızsalar da onu destekliyorlar.

İnsan ister istemez Che'nin Bolivya'daki gerillasını hatırlıyor.

Bir ülkede gerilla savaşı başlatacaksanız, orası hakkında ayrıntılı bilginizin olması gerekir. Bir ülke düşünün ki nüfusun çoğunluğu iktidardan dışlanmış, İspanyol sömürgecileriyle ülkeye gelen beyazlar yıllardan beri ön planda olmuşlar. Ülke bağımsızlığını kazandıktan sonra da aynı durum sürmüş.

Gerilla savaşı verecek olanlar bu büyük çelişkiyi dikkate almaz mı?

Almamışlar...

Gerilla uygun bir arazi bulur, orada tutunur ve gerisi gelir diye düşünölmüş...

Küba'da böyle mi olmuştu?

Gerilla savaşının başladığı Sierra Maestra küçük köylölüğün toprak talebiyle sürekli ayaklandığı bir alandı ve gerilla burada hemen tutunacaktı.

Bolivya'da olduğu gibi Venezüella'da da karşılıklı mücadele içindeki ikili iktidar yıllardan beri sürüyor. ABD özellikle Venezüella'da muhalefeti açık olarak destekliyor ama bir türlü sonuç alamıyor.

Önemli bir petrol üreticisi olan Venezüella gelirini tümüyle petrol ihracından elde ediyor denilebilir. ABD de ihracatı engellemek ya da azaltmak için elinden geleni yapıyor.

Venezüella hazinesindeki altınları ekonomisini düzeltmek için satmak kararı aldı. ABD ambargosu nedeniyle yapamadı. Türkiye bu altınları işleyip satışa sunmaya talip olmuştu, sonrasını bilmiyorum. Hatta ilgili fabrika Çorum'da kurulacaktı.

Özellikle Bolivya örneği açık ve büyük oranda yasal mücadelenin ne kadar önemli olabileceğini gösteriyor.

Sosyalizm İçin Hareket (MAS) yasal örgütlendi, yerelden başlayarak gittikçe yükseldi, sonunda devlet başkanlığı seçimlerini de kazanacaktı.

Önceden söz etmiştim, tekrarlayayım: iki dönem devlet başkanlığı yapan Morales'in yardımcısı eski bir gerilladır ve bu nedenle beş yıl hapiste kalmıştır. Ülke nüfusunun çoğunluğunu oluşturan yerlilerin iktidara gelmesini teorik planda formüle eden de odur. Kendisini marksist olarak görmektedir ve tabii farklı bir marksizm anlayışına sahiptir.

Ekleyeyim, Bolivya'da Santa Cruz bölgesi İkinci Dünya Savaşı'nın ardından Almanya'dan kaçmak zorunda kalan çok sayıda nazinin gelip yerleştiği bölgedir. Bolivya polisi ve ordusunu da Nazi Alman subayları eğitecekti. Nitekim Che ve Inti Peredo'nun ardından gerilla hareketinin sorumluluğunu üstlenen Monica Ertl'in öldürülmesinde de bu Naziler önemli rol oynayacaktır.

Monica'nın babası da Hitler'e yakın bir fotoğrafçıydı.

Ayrıntıları merak edenler İlhami Yazgan'ın Monica Ertl: Che'nin intikamını alan kadın kitabından öğrenebilir.